

О.В. МАНОЙЛЕНКО, д.е.н., професор НТУ «ХП», м. Харків
М.О. КОЛЕСНИК, магістр НТУ «ХП», м. Харків

АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Вступ. У сучасних умовах розвитку економіки України дуже гостро стоять питання підвищення рівня ефективності використання як виробничого потенціалу країни в цілому, так і зростання ефективності господарювання окремих економічних суб'єктів. Однією з основних проблем в Україні є значний рівень фізичного зношення та морального старіння основних виробничих засобів підприємств, а це дуже важливий чинник, від котрого залежать усі техніко-економічні показники випуску продукції. Тому необхідною умовою розвитку підприємства є контроль за ефективністю використання основних засобів, що є основною метою їх внутрішнього аудиту на підприємстві. Вказані обставини визначили вибір теми наукової статті, її актуальність і практичне значення.

Метою дослідження є визначення взаємозалежності понять «основні засоби» та «виробничий потенціал підприємства»; розробка та обґрунтування методичних аспектів аудиту основних засобів у контексті оцінки виробничого потенціалу підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В економічній літературі питання, пов'язані з аналізом використання та аудитом основних засобів і оцінкою виробничого потенціалу підприємства, ґрунтовно висвітлені в працях таких вчених – економістів як: Я.К. Білоусько, Ф.Ф. Бутинець, А.А. Волкова, Н.І. Гордієнко, З.Б. Живко, В.Б. Івашкевич, М.В. Кужельний, Б.М. Литвин, В.Г. Лінник, Г.М. Підлісецький, В.М. Сердюк, В.Я. Савченко, Л.С. Шатковська, І.П. Фамінський та інші. Однак, питання методики аудиту основних засобів у розрізі оцінки виробничого потенціалу потребують подальшого дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні дуже багато уваги приділяється проблемам підвищення ефективності виробництва, що призводить до покращення якості та конкурентоспроможності виробленої продукції, за рахунок чого, відповідно, збільшуються прибутки підприємства. Наявність багатьох збиткових промислових підприємств в Україні є наслідком того, що при великій кількості теоретичних та практичних розробок управління промисловими підприємствами не здійснюється на основі використання їх виробничого потенціалу.

Виробничий потенціал підприємства – це система взаємопов'язаних елементів, які виконують різні функції у процесі забезпечення випуску продукції та досягнення інших цілей розвитку підприємства [1].

Безпосередньою метою оцінки виробничого потенціалу є виявлення можливості ефективного використання трудових, матеріально-технічних і фінансових ресурсів, а також визначення впливу заходів по технічному і організаційному розвитку на кінцеві результати виробництва: об'єм, собівартість, прибутковість продукції; рівень рентабельності господарської діяльності та інше [2].

До матеріально-технічних ресурсів на підприємстві відносять дві категорії - предмети праці та засоби праці. Сукупність засобів праці, якими розпоряджається підприємство, і складає його основні засоби (або основний капітал), що виступають визначальною складовою усієї виробничо-господарської діяльності підприємства.

Як відомо, неефективна система обліку та політика щодо управління і використання основних засобів призводить до збільшення неліквідних необоротних активів, а це, в свою чергу, може привести до зменшення ліквідності активів підприємства та вплине на вірогідність його банкрутства.

У зв'язку з тим, що основні засоби грають дуже важливу роль на підприємстві, то їх аудит, тобто незалежна перевірка з метою висловлення думки про достовірність [3], є одним з важливих етапів перевірки звітності

підприємства. Впровадження ж на підприємстві системи внутрішнього аудиту, дозволить мінімізувати ризики банкрутства та підвищити ефективність обліку, контролю, аналізу та політики управління основними засобами.

Внутрішній аудит - це робота служби внутрішнього аудиту або служби внутрішнього контролю. Вона здійснює систематичну перевірку діяльності підприємства. Результати внутрішнього аудиту використовуються керівництвом організації для управління та аналізу поточного стану справ.

Технологія проведення внутрішнього аудиту повинна складатися з визначення класифікації та особливостей групування основних засобів, інформаційного забезпечення, яке спрямоване на розкриття питань, пов'язаних з проведенням аудиту, а також виділенням основних етапів та проведення перевірок за планом та програмою внутрішнього аудиту

Основним завданням і метою аудиту основних засобів є:

- 1) встановлення правильності документального оформлення і своєчасного відображення в обліку операцій з основними засобами, їх надходження, внутрішнє переміщення і вибуття;
- 2) перевірка правильності розрахунку,
- 3) своєчасного відображення зносу основних засобів;
- 4) перевірка доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль за витратами на капітальний ремонт, за правильністю їх відображення;
- 5) перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів вибуття (в т.ч. ліквідації) основних засобів;
- 6) контроль за збереженням основних засобів;
- 7) перевірка правильності проведення індексації основних засобів;
- 8) підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з основними засобами;
- 9) встановлення своєчасності і правильності списання недоамортизованої частини основних засобів на фінансові результати.

Аудит основних засобів дуже складний процес, а з огляду на постійні

зміни в нормативних актах стосовно їх амортизації, класифікації тощо це ще й дуже важлива частина в загальному аудиті підприємства, так як може значно впливати на його кінцеві результати.

Застосування комплексного підходу щодо проведення внутрішнього аудиту основних засобів дозволить розробити ефективну політику управління основними засобами та своєчасно вживати заходи щодо покращення операцій з основними засобами.

Висновок. Основні засоби є матеріальною основою промислової підприємницької діяльності та важливим складовим елементом виробничого потенціалу будь-якого підприємства.

Тому нами запропоновано впровадження на підприємстві системи внутрішнього аудиту, що дозволить мінімізувати ризики втрати конкурентоспроможності та підвищити ефективність обліку, контролю, аналізу та політики управління основними засобами з метою підвищення виробничого потенціалу та збереження стабілізації та ефективності роботи підприємства.

Список літератури: 1. *Шершньова З.Є.* Стратегічне управління: Підручник. — 2-ге вид.,— К.: КНЕУ, 2004. — 699 с. 2. *Запащук Л.В.* Методичні підходи до оцінки виробничого потенціалу промислового підприємства. // [Електронний ресурс]: - [http:// nbuv.gov.ua/](http://nbuv.gov.ua/). 3. *Дякієв Р.М.* Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера.,— К.: Знання, 2002. — 363с.

УДК 330.111

І.А. ЮР'ЄВА, к.е.н., доцент НТУ «ХП», Харків
Ю. ШЕВЧЕНКО, магістр НТУ «ХП», Харків

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА РІВНІ ПІДПРИЄМСТВА

Останнім часом в країні в умовах політичного і економічного розвитку спостерігається посилення незаконного, нецільового та неефективного використання коштів, зокрема в сфері оплати праці, що сприяє зростанню політичного і соціального напруження в суспільстві. Це в значній мірі відбувається в наслідок недотримання чинного законодавства, слабкої дисципліни і контролю зі сторони керівників підприємств.